

вил во следните свои публикации:
1. Сборникът отъ старо-народни пѣсни и обичаи въ Дебарско и Кичевско (Западна Македонија), София, 1893, 162; **2. Сборникът отъ старо—народни умотворения изъ Дебарско, Кичевско и Охридско,** Солун 1895; **3. Народна пѣсно-пойка,** Солун, 1910 и во други одделни зборници и списанија. Во последнава публикација, покрај објавените лирски македонски народни песни, тука за прв пат во историографијата на македонската фолклористика се објавени илинденски револуционерни песни, како што се: „Песна за дебарскиот војвода Максим“, „На леринскиот војвода Марко“, „На Кочо војводата од Битолско“, „На Апостол војвода“, „На Апостола“, „Песна на востаниците од Малесија, Охридско“, „Песна на дојранскиот војвода Тодор“, „Горда Пирин Планина“ и слично. Импонира фактот што илинденските револуционерни песни се однесуваат за целокупната етнографска Македонија.

Во публикацијата Васил Икономов е прикажан како значаен полиглот (зборувал девет јазици),

како црковен певец, како солиден преведувач. Преводот на Икономов, според Блаже Ристовски е мошне точен, стилски лесен, дијалогот природен и во духот на македонското народно раскажување.

Откривајќи го на научната јавност од заборав ликот и делото на Васил Икономов, авторот на публикацијата Блаже Ристовски заклучува дека споменатиов мошне разностран и заслужен лазарополец зазема скромно, но мошне значајно место во пантеонот на македонската културно-национална историја. Во таа смисла, авторот истакнува дека Васил Икономов израснува во истакнат фолклорист и етнограф, народно-општински учител, вреден препишувач во духот на манастирската традиција во Македонија, црковен певец, преведувач, издавач и печатар со пошироко влијание во одделни структури од народот и виден национален деец од кругот на „националниот сепаратизам“ од епохата на „лозарството“ во Македонија.

Александар ТРАЈАНОВСКИ

Д-р Вера ВЕСКОВИК-ВАНГЕЛИ „МЕГУНАРОДНИОТ ДЕН НА ЖЕНАТА ,8 МАРТ' И НАПРЕДНОТО ДВИЖЕЊЕ ВО МАКЕДОНИЈА (1919—1945)“, Архив на Македонија — Скопје, 1985 година

Зборникот документи „8 Март во Македонија 1939—1945 година“ од Д-р Вера Весковиќ-Вангели се вбројува меѓу оние зборници, кои претставуваат документациона целина за периодот на НОВ и Револуцијата. Тој содржи 52 документи. Од нив 2 се објаве-

ни во „Зборник на документи за учеството на жените во Македонија во НОВ и Револуцијата 1941—1945 година“ кој во издание на Институтот за национална историја во Скопје и Конференцијата за општествена активност на жените во Македонија, излезе од

печат во 1976 година, под редакција на Др Вера Весковиќ-Вангели и д-р Марија Јовановиќ.

Другите 50 се необјавена архивска документација, предимно од Архивот на Македонија во Скопје, од фондот: *Антифашистичкиот фронт на жените 1940—1945* и фондот: *Весници на Партистките организации 1941—1945 година*.

И како што вели авторот во белешката во зборникот: „беа извршени истражувања во: Архивот на Скопје, Архивот на Југославија во Белград и во Народната и универзитетска библиотека „Климент Охридски“ во Скопје“.

Од објективни причини истражувањата биле ограничени само на архивите во нашата земја, поради што се чувствува недостиг на архивска документација за деловите на Македонија надвор од границите на СФРЈ. Се наметнува потребата да соопштиме дека и во постојните архивски фондови кај нас не постои комплетна документација за „Осми март“, поради што во Зборникот е присутна делумна хронолошка празнина. Настојувањата на авторот тоа да биде пополнето останале без резултат. Тоа посебно се однесува на периодот меѓу двете светски војни, за кој досега се познати односно се најдени само 5 документи иако низ реконструкциите на партистките организации и сеќавањата на учесниците во напредното работничко движење се среќаваат скромни податоци за одбележувањето на „8 Март“. „Меѓутоа — како што натаму соопштува авторот, долгогодишниот нелегален период на КПЈ се карактеризира со мал број зачу-

вани документи воопшто, а особено за Македонија“.

Имајќи ги предвид посочените празнини во документацијата, авторот дава во предговорот повеќе податоци за „8 Март“ во Македонија и го објаснува неговиот меѓународен аспект: „Жената во Македонија носејќи ги во себе сèуште свежите лузни од војните и делбата на татковината, болката по загубите во семејството и разорениот дом и откако учествува заедно со својот народ во народноослободителните војни и Илинденското востание, во столетието на Октомвриската револуција зачекори како наемна работничка и аргатка, како дискриминирана личност, која живее на општествените маргини, а нејзината борба за целосна еманципација сè повеќе се слева во борбата на напредното работничко движење. Како што е тоа случај со Југословенското напредно движење на жената, така и тука, во Македонија, тоа по својата идеолошка ориентација, уште при самиот почеток е класно движење. Поради тоа Осмомартовските одбележувања и во Македонија имаат вонредно значење за политичката мобилизација на жената и за продлабочувањето на револуционерните текови во напредното работничко движење“.

При тоа е зачувана автентичноста на јазикот во документите, пишувани на македонски јазик во кои преовладуваат елементи на народниот говор односно локалните дијалекти. Документите што во оригиналот се на српско-хрватски јазик се дадени во превод на македонски јазик.

Документите во зборникот се средени по хронолошки принцип, изработена е анотација, односно регеста на секој документ посеб-

но и се снабдени со податок каде се наоѓа документот.

Надежда ПАНОВСКА

Димитар СМИЛЕВСКИ и Наум РИСТЕСКИ: **ЉУБАНИШТА, Географска, демографска и историска студија**, Охрид, 1985 год.

Појавата на монографски трудови на одредени населби има двојно значење за науката. Тие фрлаат светлина за одреденото место, што е драгоцен материјал при составувањето на националната историја на народот во чии рамки влегува и одредената монографија. Таков е случајот и со новообјавената монографија на младите автори Димитар Смилевски и Наум Ристевски, под наслов „Љубаништа“. Овој монографски труд содржи 41 страница, а го издаде Месната заедница на Љубаништа во 1985. Во него се застапени неколку глави и подглави, а во почетокот е даден краток предговор. Во него авторите на трудот даваат слика за тоа како дошле на идеја да го создадат овој труд. Покрај другото тие истакнуваат дека овој труд и неговото настанување треба да биде показател и на сите кои со оскудни податоци доаѓаат до вистини кои даваат придонес во историската и географската наука како што е овој труд.

По кусиот предговор дадена е првата глава или тема под наслов: „Природно-географски карактеристики“. Во неа се опфатени основните природно-географски карактеристики на местото т.е. какви се природните услови за неговиот постанок, разви-

ток и можности за стопанисување. Во однос на географската положба дадени се податоци за местоположбата на селото Љубаништа и површината на која што се простира. Нужно внимание е посветено и на топонимите од овој крај кои се значаен материјал за географската и лингвистичката наука. Во врска со сообраќајната поврзаност на ова место со поголемите соседни места дадени се податоци каква е таа денес, и каква била во минатото. Што се однесува до релјефот се кажува дека поголемиот дел е планински, а тоа дава можност за развој на зимски туризам, сточарство и во помал дел земјоделство. Климата во ова подрачје е умерено континентална со значително медитеранско влијание што дава можност за развој на туризмот. Главен хидрографски објект е Охридското езеро на кое лежи со должина од 6 км. Во оваа глава на крајот е дадено потеклото на името Љубаништа, како и потеклото на населбата.

Во втората глава под наслов „Население“ е дадено бројното движење на населението, бројот на домаќинствата и нивната структура, половата и старосната структура на населението, населението според активноста и дејноста и механичкото движе-